

Tööliste Hääl

Eestimaa Töölisühingute Keskliidu häälekandja

Nr. 7

Juuli 1929

II aastakäik

Tellimise hind postiga:
 Aastas 120 senti
 6 kuu peale 60 "
 3 " " 30 "
 1 " " 10 "
 Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid ja ametiühingud.

Ilmub 1 kord kuus.
 Aadress: Tallinn, W. Pärnu mnt. 31.
Üksik number 10 senti.

Kuulutuste hinnad:
 1 lehekülj 20 kr
^{1/2} " 10 "
^{1/4} " 6 "
^{1/8} " 3 "
 Teksti ees ja tekstis —
 50% kallim.

Sisukord: 1) E. Joonas — Ametiühingulise liikumise väljawaadetes! Eestis. 2) Nurja-läinud katse. 3) —s. — Segadused Tšehoslowakkia kommunistlikkudes ametiühingutes. 4) Võitlusse 8-tunnilise tööpäeva eest. 5) Mida andis rahvusvaheline töökonverents? 6) Rahvusvaheline võitlus tööõnnetuste vastu. 7) Rahvusvahelisest ametiühingulisest kultuurtööst. 8) Töölise palgaküsimus arutusel. 9) Miks äpardus leiwatöölise streik? 10) Teateid ametiühinguid.

Ametiühingulise liikumise väljawaadetes! Eestis! Maa industrialiseerimine paratamatult! Mida ametiühingutel seni teha!

Meie ametiühingulise liikumise tege-lased jageli asetavad küsimuse, miks meie ametiühinguline elu areneb nõnda aega mööda, miks meil jaamutatud nii vähe mõrrelses teiste maade jeltšimeestega. Olen kuulnud foosolekulitel isegi jeejuuguleid pessimistide, kes ei usu üldse meie ameti-ühingulise liikumise arenemisse.

On's neil õigus? Koosneb meie töö-line teistjuugulest lihast ja vereft, kui kõi-kide teiste maade proletarid, peitub tema rinnas mingijugune mõlgas hing, mis ei suuda tõusta rahvusvahelise pro-letariaadi ülesannete kõrgulele?

Ei mitte. Wiga seisab pessimistides enestes. Meil ei anta aru enesele ameti-ühingulise liikumise aluseft, ollakie kõr-stitu arenemise tempo aegluuseft, tahetakie kätte jaada ruttu ja kõik korraga. — Ürge olgem sõgedad ja ärge tehkem enesele asjata hingewaema.

Ametiühinguline liikumine meil, nagu terwes maailmas ei ole mingi kunstlikult ellu kutsutaw nähtus, mida oma heatsar-wamise järele wabalt jaad kiiresti paigu-tada ja panna kandma milja soowitawal

määral. Ametiühingulisel liikumisel pea-wad olema kindlad eeldused ja alused, mil-leta ei aita ükski jõupingutus, olgu see nii wägew ja aaterikas kui tahes.

Seejuuguleks põhialuseks ja eelduseks on tugew ning arenenud tööstus, mille para-tamatuks ühiskondlikuks kaasnähtuseks on ka tugew tööstustöölise klass. Kuinõrd industrialiseerub üks riik, kuinõrd proleta-riiseerub ta rahwas, seemõrd kasvab ja are-neb ka selle riigi ametiühinguline liiku-mine. See on aksioom, see on niisugune tõde, mida tarmis pole üldse tõendada. Seft mõeldagu ainult, et ametiühingud on ju töölise koondus ja kui pole töölise (tead-liku klassi mõttes), siis ei saa olla ka ameti-ühinguid; wõi jälle — kui on töölise kihid armult nõrgad, ei saa olla siis ka ameti-ühingud tugewad.

Maailma ametiühinguliseft ajaloost teame, et Euroopa riikide ametiühinguid (juuremaid) nende tugewuse ja võitlus-wõime järele wõime järjestada järgmiselt: inglise, saksa, rootsi, prantsuse ja itaalia (enne fashismi). — Miks on see redel just nii arenenud?

Igaüks võib võtta fakte statistika andmeid ja neid tähepanelikult silmitsedes, lohe näha, et jamas järjekorras on ka nende maade rahvastiku proletariiseerimine läinud. Säesoleva aastakümne algul oli proletaarilisi lihte fogu rahwa arvust Inglismaal 79%, Saksamaal — 66%, Rootsis üle 50%, Prantjusmaal — 49% ja Itaalias — 43%. Ja meil Gestis — 12—15%!

Nende arvude lihtne sõrdlus annab parima vastuse küsimusele, miks meie ametiühinguline liikumine on nii nõrk — muuduigi seades kõrvu teiste maade ametiühingutega. Meie asume praegu niisugusel majandusliku arenemise astmel, meil on ametiühingulise liikumise tekkimiseks niisugused eeldused, mis ei võimalda meil saavutada suuremat. Oma tööstuse praegust seisukorda võime sõrdelda näiteks rootsi tööstusega 1860.—70. aastatel mil seal ka proletaarilisi lihte oli umbes 14—16% fogu rahvast. Mingi rootsi ametiühinguline ajalugu jutustab, et umbes samal ajal hakkas esimesi teadlikke juuri ajama ka ametiühinguline liikumine. Mõnede oli ta sealgi jama väeti ja jõuetu, nagu meil, ei jaksanud läbi viia ühtki võitlust ega saavutada tööliskonnale paremusi. Streigid, mis siis aset leidsid, olid „metifikud“, i. o. algatatud ilma organisatsioonilise juhtimijeta, ilma ainelise toetujeta jne. Kõiges selles näeme otsekui oma praeguse filmapilgu vastapeegeldust. — Kuid rootsi ametiühinguline liikumine ei jäänud sinna seisma, ühes proletariaadi ja tööstuse kasvamisega, kasvamas temagi.

Miks on siis meie ametiühingulise liikumise väljawaade?

Pole kahtlust, meil oleks asi väga furb kui meie maa ei industrialiseeruks ja meil ei tekiks tugewat proletariaati. Meie ametiühinguline liikumine jääks nagu taim klaas kupli alla — winduks aina, ilma mingi lootujeta võimjats arenemiseks.

Et meil pole mingit põhjust näha oma majandusliku elu arengut seesuguses valguses, mis tähendaks ju fogu meie rahwa kadu. Ja kuiigi meie majanduslik areng, maa industrialiseerimine ei lähe käegakatsutawa kiirusega, siis ei saa sellest järeldada, nagu poleks seda üldse. Waadake ainult teraselt ja mitte üffi praegust filmapilku, mida tumestawad isiklikud mured ning puudused, waid fogu möödunud küm-

met aastat — erapooletu waatlejana ja teie filmist ei saa warjule jääda paljundenustawad nähted.

Liialdusse sattumata võime öelda, et meie maareformi ja teiste kannis suureulatuslikkude agrarorralduste kaudu on praegu põllumajandusse mahutatud maksimaalne arv töäjõudu. Seal nad nüüd ajawad oma juuri mulla sisse kõik need kümned tuhanded asunikud, kantnikud, rentnikud, popsid, käsitöölised, põllutöölised ja elurajame fruntnikud. Riik on pingutanud fogu oma jõu, et neile uus-maaharijale anda toetust jeniiks, kui nad juba ise hakkawad „kandma kaela“. Miljardid igajugu ehitus-, inventaari-, seemnecilja-, jõutoidu-, piimaasanduse-, tõuloomade- ja maaparanduse laenusid on läinud maale. Uute aineliste jõupingutustega juudetakse wahest weel ainult wäga wäheseid aramahutada põllumajandusse.

Kui mõnel pool kõnelatakse 3 miljoni elaniku-maaharija paigutamisele meie pinnale, siis võib see ju teoreetiliselt võimalik olla, kuid seesugune asundamine ei ole ühe-kahes aasta töö, waid pikk, aastakümnetesse ulataw arenemisprotsejs. Gest uusi elanikke põllumajandusse saab paigutada ikkagi ainult weel kahel teel: põlluharimise intensiivijuse tõstmise ja teiseks — kõlbmata maa ülesharimise teel.

Des julgeb aga meil tõendamata tulla, et juba lähema kümne aasta kestes on meie põlluharimine niisõrd jüwenenud, et võib pakkuda uutele töäjõududele töövõimalusi. Praegused asujad maadlewad alles ehitamisaejürgus, mahutades iga ülearuse sendi hoonetesse. Siis tuleb neil pikk wõlgade tajumise ja ostusummade maksmise aegjark. Selle aja kestes ei saa nad võtta ette mingisuguseid suuremaulatusega uuenidusi põlluharimise wiisides. Nad loodawad ja toetawad ainult oma „fondiaurule“. — See ei tähenda aga muuduigi, et oldaks kehwenenud sõrdeldes sellega, mis ta oli enne maareformi. Ei, wastuoksa. Statistilised andmed näitawad põllumajandusliku produktiooni tõusu, järjekulka jõukuse kasvut. Kuid see ei tähenda weel maale asumise probleemi, samuti nagu ta pole takistuseks tööstuse arenemisele.

Teine tee — kõlbmata maa muutmise elamisjündsaks nõuab aga hiigla kapitali, mida ei jassa anda riik ega erarahaasutused, — vähemalt sel määral, et see an-

naks rahwa maale paigutamise juhtes kiirt efekti. Realegi ei kipu erakapital niisugusse kohta, kus pole kiiresti loota rahuldavat kasu.

Siit loomulik järeldus: oja maal juurekasvatavatest inimestest peab „ruumi puudusel“ otstima tööd mujalt, mitte põllumajandusest.

Kui aga teistest küljest meie maareformi tagajärjel kasvab põlluharijate jõukus, j. o. nende ostujõud, aga kasvab ka ja mitmekesineb nende tarviduste kompleks, mida nad nüüd jaksavad rahuldada, teiste sõnadega, juureneb siseturu maht, siis see tekitab paratamatult eeltingimused meie maa edaspidisele industrialiseerumisele. Rööbastiku jellele peab arenema ka põllusaadusi ümbertöötam tööstus, mis meil praegu ajab alles esimesi waaguid.

Antud filmapilgul ei ole mul kahjuks võimalust tuua täpseid andmeid meie tööstuse kasvu kohta viimajal aastakümnel, kuid ehk jatkub vaid mõnede tööstusharude mainimisekski üldise tendentsi rõhutamiseks.

Kellelegi pole saladuseks, kuidas meil siseturu tarviduste kohaselt tekkisid seejuures uued tööstusharud, nagu tubaka-, šokolaaadi-, saapa-, mõned põllutööriistade jne. wabrikud. Oja neist on küll tehniliselt halvasti varustatud ja võivad rahuldada kõige wähenõudlikumat tarvidust, oja neist, mis halvasti juhitud, läheb tulewikus pankrotti, kuid üks oja neist on aga ojanud leida enesele wälisurugi. Mida meie maa saaduste ümbertöötamise alal võib forda jaata, tõendawad tjelluloose wabriku uskumatud saamatused wälisurgudel ja jelle tööstuse alataja juurenemine. Viimastel aastatel näeme olemasolewate tekstiilwabrikute kõrwale tekkivat uusi ja need tegutsawat, kuuldawasti, üsna tagajärjerikkalt. Lootustäratavalt areneb õlikivitööstus, samuti argneb liiklemiswahendite wõrk, mis omakorda annab uut hoogu maa industrialiseerimisele. Kui meie tööstustarendawatele teguritele arwame juure weel ka meie maa joodja geograafilise asendi, siis pole mingit kahklust, et meil peab tööstus hakkama arenema, peab sündima rahwa proletariiseerimine. Ja arwustik näitabki, et isegi maareformi teostamise hooajal, oieti ta tulipunktil, mil inimestel oli võimalusi enam kui kunagi midu ajada maale, on 1923. aastast kuni

1928. a. lõpuni maaelanikkude arw kahaneud 34.402 inimese wõrra, kuna sama aja keskes linnaelanikkude arw juurenes 39.236 inimese wõrra („Wõlehe“ järgi). Kahjuks ei saa ma tuua arwusid jelle kohta, kuidas liikus samal ajal tööstustöölise ühikute gruppide arw, kuid on wastuwaidlemata selge, et need maalt linna ajunud inimesed pidid rõhumas enamuses palgalitena, proletaarlastena siin asuma tööle.

Rahulemata on see rahwa proletariiseerumise protsess olnud aeglane, kuid ei tohi unustada millist aegjärke meie waatleme. Mii pea, kui maareformi teostamine jõuab täielikult lõpule, kui kujuneb sise- ja ka wälisurgude küsimus, siis võib oodata juuremat tööstuse arenemise tempot.

Mis aitawad siin põllumeeste kogude ja teiste agraarwanameelsete hurjutamised ning kurtmised töölise puudusest maal (mis, tõtt ütelda, praegu ka juuqgi õige ei ole), wõi kas juudab riik omast kehwaast kasjast niipalju mahutada kapitali wabadesse ja joodesse, et inimesed jaaßid seal ära elada! Meie elame ju kapitalistliku korra juures ja need raudsed seadused, mis määranud teiste maade majandusliku arenemise juuna, ei saa meilgi teijiti mõjuda.

Mõnda wõime ütelda: meie ametiühingulise liikumise tegelased ei tarwitse tunda mingit meeleshärma wõi kartust. Tegewa ametiühingulise liikumise alused walminud Geestis samuti, nagu nad on walminud mujalgi. Meie majanduslik elu on teistest maha jäänud, aga ta ruttab järele ja ühes temaga ruttab ka meie tööliikumine.

On inimlikult arusaadaw, et juhtiwatele tegelastele ja esimesele ametiühingulisele põlwele näib liikumine liig aeglane oawat ning saamatused mittewastawat tehud jõupingutustele, eriti meel siis, kui neid wõrrelda naabrimaade seltsimeeste kordaminekutega. Aga kui jelle põhjustes ollakse täiesti teadlik, kui mõistetakse arenemise seadusi, siis ei tekita see kellelegi meeleshärma ega tüdimust. Wastuokka, nende inimeste hinge peaks täitma rajamisrõõm, mis aitab üle kõikidest raskustest.

Aegjäreul, nagu meil praegu, kus ametiühingud ei suuda weel oma organisatsioonilise nõrkuse tõttu pidada edukat wõitlust tööliiklasi oluorra parandamiseks, kus alles sündimas ametiühingulise liikumise

alusel, jeejuga sel aegjärku peab ametiühingute juhtivatel organidel olema kolm pealüesannet: Esiteks tuleb kasvatada kindel, ohvrimeelne ametiühinguline faader, wana kaardiwägi, mis nagu pärm paneks käärima kõik ettemõtted ja töökojad, kuhu ka aga jatub. Teisest peab moodustuma ametiühingulise ehituse alus. Teiseks tulewad luua ametiühingulised traditsioonid. Ametiühingulajest peab igale organi-jeerimatuks töölele jääma meendumus, et jee on parem, targem, austusmäärjem ja — ühe sõnaga — eeskujulikum ka faas-töötajate keskel. Ametiühingulajed peawad

panema maksma oma autoriteedi ja oska-ma luua töökojas õhkonna, mis nagu ije-enejelt sõjendab igasje käju — kui tahad olla õige tööline, siis pead olema ka ametiühingu liige. See peab muutuma üldijeks traditsiooniks. — Kolmandaks tuleb mui-dugi jattata alataja uute liikmete juure wõitmit.

Kui ametiühingulajed saawad hästi hak-kama nende ülesannetega, siis wõiwad nad olla kindlad, et kõige muu teeb nende eest juba majandusliku arenemije paratama-tus ije.

G. Zoonas.

Nurjaläinud katse.

Wene ametiühing astus wälja „Elutarmete tööliste kutsefektariaadist“.

Kommunistidega ei saa koostöötada.

Mõistwas ajutatud nõnda nimetatud „Punaste ametiühingute Internatsionaal“ piüüdis mõne aasta eest Lääne-Euroopa ametiühingulise liikumise wallutamise ots-tarbel luua tihedamaid sidemeid Rahwus-wahelise Ametiühingulise Liiduga, kus-juures inglased, norra- ja soomlased esinefid „lepitajate“ ja „kõkufulatajate“ ojas. Kuid juba eelläbirääkimiste keskes selgus, et sellest midagi wälja ei tule. Kommuni-stid pidasid enmast nõnda ülewal, nagu ole-fid nemad diktaatorid ka Läänes, sõimafid teisi ametiühingulaji ja piüüdisid panna kogu maailma ametiühinguid kantsima oma pilli järgi. Tegewad ja elujõulised ameti-ühingud keeldusid loobumast oma waba-ametiühingulise põhimõtte alustest ja pea tulid ka inglasedki arusaamijele, et kommu-nistidega pole midagi peale hakata.

Rannatades kaotuse R. N. Liidu juures, töötasid kommunistid Lääne ametiühin-guid „wõtta üle“ teiseft küljest ja nimelt Rahwuswaheliste ametiühingute kutsefekt-ariaatide kaudu. Mitmoga neist alatigi läbirääkimiji, kuid enamajega lõppesid need samuti, kui R. N. Liiduga, i. o. läksid luhka. Ainult üks ja nimelt

Elutarmete tööliste kutsefektariaat

wõttis ette praktilise koostöötamise katse. Wene elutarmete tööliste liit astus selle kutsefektariaadi liikmeks. Sekretariaadi juhatus juhtus wenelastesse ütlemata hea-tahhlikult ja sehtimehelikult. Neile pühen-

dati wäga palju tähepanu ja nende ette-panekutega arwestati üsna tõsijelt. Kuid peagi selgus, et kommunistid kaotawad wäga kurbasti teiste külalislahkust ja esita-wad iffa wähem wastuwõetawaid ja puhuti jootuks mõttetuid ettepanekuid, mille was-tuwõtmine teeks wõimatuks elutarmete tööliste kutsefektariaadi edaspidise tege-wuse.

Liijuguses oluforras pidid wahekorrad paratamatult muutuma terawaks, kuni hil-juti Stokholmis ärapeetud juhatusje koos-olekul tuli kogu asjale lõpp.

„Kritaw pingulolek, kirjutab selle kut-sefektariaadi juhatus, mis aastate jooksul walitjes kongressidel ja juhatusje koosolekute-l, on leidnud lahenduse. Lahtuminek, mis warem wõi hiljem osutus möödapääsema-tuks, on tulnud nüüd toime Wene delegat-siooni teadaande läbi

Wene organifatsiooni wäljaastumise üle.

Wäljaastumine ije lawastati kommu-nistide poolt tuntud mustri järgi. Elutarmete tööliste kutsefektariaadi juhatusje liik-meid sõimati kõige alatamal kombel, neile paisati näkku kõige alandawamaid süüdis-tusi, mille järele ei jaanud olla enam juttu tööst ühe laua taga. Sekretariaadi juhatusje wastawas resolutsioonis kirjuta-takse sellest lahtruminekust nii:

„Elutarmete Tööliste Rahwuswahelise Kutsefektariaadi liikmed rõhutawad, et

wene elutarmete töölise liidu esindajad sekretariaadi juhatuses juba sisseastumiseft saadid on pidanud oma ülesandeks föikidel juhatusse koosolekul ja G. T. R. R. kongressidel föimata häbematul kombel teiste liitude esindajaid ning neid süüdistada töölisklassi äraandmises. Seejulgune ülalpidamine hävitas proletaarlise läbifäimise algelismadki wiisakuse nõuded, mille tõttu jäi ka wõimatuks G. T. R. Kutsesekretariaadi ülesannete korralik täitmine.

Ka juhatusse koosolekul Stokholmis näitasid wenelased oma prowootseeriva ülalpidamisega, et nad täielikult loobuwad parttilisest fookstötamisest ametiühingulises liikumises."

Wenelaste wäljaastumise järgi pidasid Stokholmis oma koosolekut ka Skandinaawia elutarmete töölise liitude (Rootsi, Taani, Norra ja Soome) esindajad ning rõhutasid oma resolutsioonis, et

wenelaste häbematu ülalpidamine

oliqi silitud G. T. R. Sekretariaadi lõhkimiseks. Resolutsioonis awaldatasse lootust, et pärast kommunistide lahkumist foku maailma elutarmete töölised liituwad weel tihedamini oma kutsesekretariaadiga ja astuwad energiliselt wälja kommunistide fillustamispiüüete wastu.

Seega on siis nüüd wiimane kommunistlik ametiühing lahkunud kultuurilma

ametiühingulistest rahwuswahelistest fookidustest pärast jeda, kui neil ei läinud korda „liüa lömmi Amsterdami Liitu“ ka sellest küljest. On rõõmustam, et kutsesekretariaadideski on nüüd lõpulikult läbi wiidud

felge joon:

ühel pool poliitiline dilletantism ja õnnelikkimine, teisel pool praktiline ametiühinguline töö. Seisukohtade wõtmine ei tee enam kellegile raskuseid.

Kommunistlikkude ametiühingute leht „Trud“ kirjutas aga pärast kommunistide wäljaastumist rahwuswahelistest kutsesekretariaadist, et nüüd

algab uus järk

rahwuswahelises ametiühingulises liikumises, sest kommunistid peawad wallutama ametiühinguid alt (ametiühingutest enestest alates) üles. Kuid meile ja foku Lääne töölisele pole see uudis, juba mitme aasta eest andsid nad wälja selle hiiüdsõna, mida aga neil pole mitte korda läinud teostada üheski kultuurimaas, wäljaarwatud Soome, kus nad aga ei julge astuda täit jammu, s. o. liituda Moskwa internatsionaaliga.

Ujume meilegi, et on algamas „uus järk“, kuid see järk tahab olla niijuugune, mis surub kommunistlikkude ametiühingute riismed jamaasse oluforda, kus on anarhoidündikalistlikud ühingud, s. o. nad isoleeruwad töölise massidest.

Segadused Tshesoslowakkia kommunistlikkudes ametiühingutes.

Lõhestajad ise lõhenenud.

Kümneaastane tegewus wiis waremteni.

Rõikidest kultuurmaadest oli ainuüffi Tshesoslowakkia see, kus nõnda nimetatud kommunistlikkudel ametiühingutel ei puudunud wõrdlemisi suur edu. Siu nad juutsid „ülewõtta“ osa ametiühinguid ja löid wabaametiühingute förwale oma feskliidu nimega „Rahwuswaheline Üldametiühinguline Liit.“ Oli aeg, kuna selle liidu liikmete arm ületas ifeigi wabaametiühingute liidu liikmete hulga ja kommunistid seadsid teatama uhkusega Tshesoslowakkia eeskujuks teistele maadele.

Kuid iürrike oli see hiilguus. Need wõtted, millega nad lõhtusid ära wana ametiühingulise liikumise, pöördusid nende eneste wastu, kord wallapäästetud fillustamise waimud ei lastnud enam taltjutada ja asusid purustama kommunistide eneste ridu.

Kui seni on kommunistliku partei tegelaste poolt seletatud, et nemad ametiühingutes, mis nende ideelise mõju all on, ei tee parteipoliitikat, siis selle lükkab kõige findlamini ümber just Tshesoslowakkia

Kommunistlikkude ametiühingute lühike ajalugu. Seni kuni oli selle maa kommunistlik partei ühine ja teravilne, mõistne näha ka nende ametiühinguid tegutsemas ühiselt Rahvusvahelise Üldametiühingulise Viidu ümber. Mõnepea, kui jagunes partei kaheks — enamuseks, mis täielikult alistunud Moskvale ja vähemuseks või „liikvadaatoriteks“, mis tahab ajada enam iheiseisvat poliitikat, siis oli ka lõpp ametiühingulisel ühtlusesel. Üks liit teise järele kas astus üldliidust terweni välja, või jagunes efsalgu rühmitustesse, millest osa lahkus üldliidust.

Mees möödunud kuul oli jälle neil ees üks seejuurine „sijemine“ revolutsioon. Pühapäeval 16. juunil pidas kommunistlik fiutööliste ametiühing Reichenbergis kontverentfi, kus otsustati rõhuvana hääle enamusega lahtuda R. Ü. Liidust. Samal ajal on Uhis tekstiiltööliste ühingu jektstioon otsustanud võtta uuesti vastu liitu kaks kommunistliku partei poolt väljahaidetud ametiühingulist sekretäri.

Enne tekstiiltööliste lahtumist R. Ü. Liidust olid sealt juba eemaldatud juurematest puutööliste, ehitustööliste ja mõned teised vähemad liidud.

Mis on selle kllunemise põhjuseks?

Rõigepealt küll see asjaolu, et osa ametiühinguid ei taha enam tautsida kommunistliku partei pilli järele, mis tuleb ametiühingutele õige kalliks maksma. Mida enam partei oma taktika neile peale juurus, seda enam põgenesid hulgaad ametiühinguteft eemale. Ühinguid varitses hädadoht jääda liikmetest ilma. Enefe alleshoiu instinkt jundis neid loobuma kommunistliku partei täieliku võim all olevast R. Ü. Liidust.

Teiseks korraldas R. Ü. Liit aastate jooksul hulga streike, kuid ifka ajal ja viisil, et mõitlus lõppes tööliste täieliku kaotusega. Mii on see tekstiiltööstuses, puutööstuses ja viimafel ajal ka põllutööstuses olnud. Nende streikide tagajärjel mitte ükfi ei paranenud tööliste oluford, vaid murtus veel endisest palju halvemaks. Ja kommunistid ühes R. Ü. Liiduga, weeretades ühest küljest küll juu kaotuse pärast wabaametiühingutele, sest need ei läinud iga meeletu streigiga kaasa ja peastfid seega oma liikmed oluforra halvememistest, kuid teisest küljest rõhutasid awalikult, et polegi tähtis mõit, vaid ainult oma „revolutsioonilise meelsusel“ awaldamine. Sulgaad aga,

kelle naha peal seda „revolutsioonilist meelsust“ awalbati, ajusid teisele seisukohale ning ei kinkinud kommunistidele ja nende ametiühingutele mingit usaldust.

Kolmandaks tulid R. Ü. Liidus awalikufs õige juured määrnähtused. Ametiühingulistelt liitubelt kasjeeriti jisse küll sõrdlemisi juured jummad „streigifondi“, kui aga streik lahti puhkes, siis ei olnud fonde fujagilgi: raha oli läinud „revolutsioonilise tegewuse toetanuseks“, mis jageli seifis selles, et maksjei finni kommunistliku bürokratia wäga kulukad wäljamaa „õhureisid“, nagu kommunistide „liikvadaatorid“ ütlemad ja mõnikord aga löödi raha lihtsalt läbi.

Kui ametiühingud tahtfid wähe kõwendada kontrolli, pani kommunistlik partei käe ette ja ütles „stop!“

Rõif see ei jaanud ometi lõpuks olla mõju awaldamata; eriti aga ajas ametiühinglastel maksja üle kopju see, kui neilt ifkagi jattati nõudmist — kaitku nad wastumaidlematult kommunistliku partei kaudu Moskvasst jaadawaid kaskustid, ka siis, kui need käjub käimad lausja tervele mõistusele wastu ja nende täitmisest juba ette näha on õnnetust töölisõnnamele. Viimasteks õnnetud streigid olid ühtlasi ka wiimasteks tilkadeks ametiühinglaste kannatuse karikas.

Müüd on siis oluford Tšehhoslowakkias seejuurine: Kommunistliku partei enamusega käib käfikäes R. Ü. Liit oma kokkukutwanud organifatsiooniliste jäänustega; tema kõrwal „liikvadaatorite“ ametiühingud — õige piifetse liikmete arwuga, kuid selle eest märkja tugewama waimilise jõuga ja lõpuks siis weel need „kommunistlikud“ ametiühingud, mis ei kuuldu kummagisfe eelmisfe gruppi. Rõif nad on üksteise peale kole wihafed, heidawad wastastikku ette töölisflakssi äraandmist ja kõife muud, millega jeni „austati“ ainult wabaametiühingulist liikumist.

Kas maksab siis weel mainida seda enesest mõistetawat asja, et pärast niifugust pöörast kllunemist Tšehhoslowakkia kommunistlik ametiühinguline liikumine on niifama hästi kui surnud. Ta ei jattja enam teha mingit organifeerimistööd ega wiia läbi ühtki mõitlust töölisflakssi kajuks (mida ta ka terwikunagi ei jattjanud teha). Kui mõni osa temast midagagi teeb, siis ei

ja see olla muud, kui mõni metfiit streik, või wandeseltlik tänavlahing, mille teostamisel pole ju rohkem tarwis, kui paar-kolmkümmend põründpeakist käsutäitjat.

Rahju neist petetud Tšehhooslowakkia töölistest, kes ujalbasid kõige paremate tahtmiste ja lootustega oma juhtimise

kommunistide kätte, kuid nüüd kümme aasta järele pärast juuri ohvreid ja asjatuid jõupingutusi leiavad end petetud olewat. Lüdinus matab nende hinge ja nad muutuvad kauaks kõlbmatuks tööklisku-misele üldse. Ja sellest on tõsijelt rahju.

—2.

Wõitlusse 8-tunnilise tööpäewa eest!

Washingtoni 8-tunnilise tööpäewa konwentšioon tuleb finnitada.

Tööaja korraldamise seadus tuleb maksuma panna.

Wõitlus kaheksatunnilise tööpäewa seadusandlikul teel kindlustamise eest ja Washingtoni 8-tunnilise tööpäewa kohta käiwa konwentšiooni finnitamise ümber on jõudnud

uude soodsamasse ajajärku

töölispartei walitjuse ametisje astumisega Inglismaal pärast hiljutist parlamendiwalimist, sest kuna eelmine parempoolne Inglise walitus oli see, kes eestkätt kandis wõitlust eeltähendatud konwentšiooni vastu ja selle muutmist nõudis, peab praegune walitus tarwilikuks jelle konwentšiooni finnitamist peatjelt läbi wiia.

Sellest Inglise walitjuse jammust ole-neb tähtsal määral 8-tunnilise tööpäewa kohta käiwa konwentšiooni finnitamine nii mõnelgi teisel maal. Seega ei ole see jamm tähtis mitte ainult Inglise töölistele, waid sellest on huwitatud kõigi nende maade töölistel, kus see konwentšioon weel finnitamata ja 8-tunniline tööpäew seadusandlikult korraldamata.

Pole kahtlust, et Inglise ettevõtjad ja nende ehitajad parlamendis jatkawad oma senist eitawat poliitikat jelle konwentšiooni finnitamise vastu ja walitjusele raskusi püüawad walmistada tema katwastuste teostamisel. Samuti on selge, et neid igapidi toetawad teiste maade kapitalistid.

On sellepärast tarwilik, et ka kõigi nende maade töölistel, kus jeni weel ei ole finnitatud Washingtoni konwentšioon 8-tunnilise tööpäewa kohta ja alles puudub sellekohane tööaja seadus, omalt poolt just

nüüd erilise hooga ja energiaga alustastid ning arendastid

wõitlust 8-tunnilise tööpäewa eest, paraliseerides nii kapitalistide wõitlust jelle vastu.

Kuna meilgi Gestis jeni pole korda läinud läbi wiia eeltähendatud konwentšiooni finnitamist ja wastawat tööaja seadust, kutsub Gestimaa Töölisühingute Refliit käesolewaga üles kõiki töölisorganisatšioone, olgu need ametiühingulised või parteilised, ajama uue hooga

energilisele wõitlusele 8-tunnilise tööpäewa eest,

nõudes Washingtoni 8-tunnilise tööpäewa kohta käiwa konwentšiooni finnitamist ja wastawalt jellele tööaja korraldamise seaduse makspanemist lähemal ajal.

Töölisorganisatšioonid korraldagu üle mnga koosolekuid jelle küsimuse selgitamiseks, arutagu jeda oma üld- ja juhatuste koosolekul, wõtku vastu sellekohaseid resolutsioone ja otjusi ning jaatku need otjeteed Gestimaa Töölisühingute Refliidule juhatusele, kes need edasi toimetab ja omalt poolt teeb, mis wõimalik, et need küsimused riigikoju liqemal istungjärqul päewa-korrale tulewad.

Rogu organiseeritud töölisfond — wõitlusele 8-tunnilise tööpäewa eest!

Washingtoni 8-tunnilise tööpäewa konwentšioon tuleb finnitada!

Tööaja seadus tuleb lähemal ajal maksuma panna!

Gestimaa Töölisühingute Refliit.

Mida andis rahvusvaheline töökonverents?

Tööliste esitajate mõju kasvab iga aastaga.

Tänavu hulk tööliste ettepanekuid vastu võetud.

Tänavu rahvusvahelist töökonverentsi, mis peeti Genfis juuni kuul, on mitmelt poolt nimetatud üheks wiljakamaks konverentsiks oma töötulemuste poolest. Ja kui waadelda, mil määral on ametiühingulistel organisaatsioonidel forda läinud konverentsitöödele oma pitjatit wajutada, ka siis peab tunnustama, et tänavune konverents jeskü suhtes moodus sõrdlemisi õnneliku tähe all, jeskü hull küsimusi, mis algatatud töölisesitajate poolt, leidisid vastufõla juba rahvusvahelise tööbüroo juhatuses ja mõeti vastu ka konverentsi poolt. Mõiks öelda, et töölisesitajate ja jeeaga ametiühingute mõju konverentsil järjekindlalt näikse kasvavat.

Õfimejeks tähtsamaks saavutuseks tänavu konverentsil oli

keelte küsimuse lahendamine.

Teatavasti oli jeni rahvusvahelistel töökonverentsidel kaks ametlikku keelt — inglise ja prantsuse keeled. Kuna aga suur osa Euroopa tööliste esitajaist neid keeli ei walda, jelle ajemel aga tunnuvad jaska keelt, oli keelte küsimus aastate kestes konverentsil tüüdnmaks. Mõuti nimelt, et kolmandaks ametlikuks keeleks tunnustataks ja kja keel. Sellele waieldi mitmelt poolt vastu, jeskü kardeti, et kõnede paljudesse keeltesse tõlkimine raiskab liig palju konverentsi tööaega. Läinud aastal mõeti tarwitusele kõnede tõlkimine telefoni kaudu mitmesse keelde (saadiku puldil on telefon, mida saab ühendada mitme keelega. Tõlgid annavad kõne edasi lause lauselt.) Komisjoni töövõimalusi jee aga ei fergendanud. Saksa keele küsimus jäi aga „lahtijeskü“.

Tänavu esitajad Fouhaux ja Merrens jälle ettepaneku — tunnustada jaska keel ametlikuks keeleks. Ja tänavu läks jee ettepanek läbi. Konverentsi tööde suhtes ei tekitanud jee erilisi raskusi, saadikuile aga fergendas jee tööst osawõttu.

Suuremalt osalt käijid tööliste esitajate ettepanekud farnaste küsimuste kohta, milliseid polnud päewaforda võetud ja millised harilikult jee töötü waremalt kõrwale jäeti, kui liig kaugelenkatamad mõi — lihtsalt aja puudusel. Mõiid tuleb aga nendega tegemist teha rahvusvahelisel tööbürool oma liige-

mal tööajajärgul, kuna pealegi on loota, et jelle tagajärjel need küsimused wõiwad tulla ka töökonverentside päewaforda. Tähtsamad neist küsimustest oleme ära märkinud juba oma lehe eelmises numbris, mispärawast tarwet pole neid siinkohal uuesti refereerida.

Ka konverentsi päewaforras olevate küsimuste arutamisel, kus olid tänavugi ägedad waielused ja terawad lahkiminekid, läks tööliste esitajail forda jiski mõningaid oma seijukohti läbi juruda, et jamm jammult laiendada wastuwõetawate kokkulepete (konventsioonide) mõi joowiawalduste kandepinda.

Tööõnnetuste ärahoidmise küsimuses, mis oli tänavu konverentsil lõpuliikul arutusel, läks forda paljude teiste paranduste kõrwal läbi wiia ametiühingute poolt juba kauemat aega rõhutatud nõudmisi, et tööliste esitus peaks olema kutjutud osa mõtma tööinspeksioonist ja et töökaitjet laiendataks ka maatööliste suhtes. Wastuwõetud joowiawaldus kõneleb päris jalgelt riigi, tööliste ja tööandjate koostööst tööõnnetuste vastu mõitlemisel ja nende ärahoidmiseks abinõude õtjimisel. Samuti on ettewõtja wastutus õnnetuste vastu kaitse jissejeadete korrapärase eest tööliste nõudmijel ules võetud. Ka õnnetuste eest hoidmise küsimuse laiendamine maatööliste peale on töölisesitajate mõit. Mastaid on M. U. Q. ja maatööliste rahvusvaheline sekretariaat jelle nõudmise eest mõidelnud. Ka tänavu liikkas komisjon jelle tagasi ja alles iildkoosolekul läks forda jeda 60 häälega 58 hääle wastuajemisel läbi juruda.

Sadamatööliste kohta käiwale konventsioonile lijaks mõeti vastu kaks joowiawaldust, millistest üks käitab wastastikuste kohustuste küsimust jell ajal ja teine jfaldab joowituse, et nendegi küsimuste lahendamijel walitjusaajutusjed nõu peaksid tööliste ja tööandjate esitajatega.

Pärismaalastest tööliste sunnitöö

Küsimuse arutamine andis wäljaspool Euroopat asuwate maade ja ajumaade tööliste esitajaille joodja wõimaluse maalida kujuka pildi neil mail walitjewaast osuforrawast. Tõõtati wälja jelle küsimuse kohta andmete ko-

gumijeks kiihimusleht, kuhu illes võeti rida tähtsaid kiihimisi just töölisjaadikute ettepanekul. Veel üldkoosolekul läks neil forda illes võtta kaks ettepanekut, millistest üks käsitab 8-tunnilise tööpäeva kiihimust pärismaalistele töölisele ja teine — samade töölise kaitse mõttes erilise ekspertide komisjoni ajutamist tööbüroo juures. Et jellega tähtis samuti on astunud ajumaade töölise oluorra parandamise alal, selgub juba sellest, et tööbüroole tehti konverentji poolt ülesandeks hiiakuuluvad kiihimused tõsi uurimise alla võtta ja paigutada ühe lähema rahvusvahelise töökonverentji päevakorda.

Äriteenijate tööaja

Kiihimuses läks forda samuti teatama kiihimis-lehe kaudu andmete kogumist jaatavalt otustada ja seega liikuma panna jeda kiihimust, mis tööbüroo poolt jeri pole leidnud tarvilikku tähelepanu. Sellele lijkaks ajutati konverentji poolt eriline äriteenijate komisjon.

Lõpuks olgu veel nimetatud tööbüroo mõju

tööpuuduse vastu võitlemisel.

Sellele kiihimusele on tööbüroo aastate kestes pidanud pühendada tõsist tähelepanu just töölise esitajate nõudmisel. Ka tänavusel konverentji tehti R. N. Q. liikmeks kuuluvate ametiühingute esitajatele mitmeid

ettepanekuid, mis ka vastu võeti (Rahaturji kiihimise mõju tööpuuduse peale jne.). Sellekohase otuse põhjal peab tööbüroo kiihimise teaduslikku uurimist jatkama ja jüwendama.

Tänavuse konverentji tööd peab rahvusvaheline tööbüroo jatkama ja temale läbitõötamiseks antud kiihimise teaduslikult uurima. Töölisorganisatsioonide ülesandeks jääb aga jeda materjali ja kogutud andmeid kasutada oma igapäevase töö jaoks ja oma organisatsioonide tugewaks arendamise teel kiihwatud seemet idanema panna.

Seltooduga ei taha meie aga juguigi öelda, nagu oleks tööbüroo ja rahvusvahelised töökonverentsid ametiühingute poolt juhitud, nagu jeda ettevõtjate esitajad armastavad väita. Just wastupidi: on veel tarvis paljugi muuta tööbüroo põhikirjas ja koduorras, enne kui on võimalik kindlustada töölise esitajale ühesuguseid õigusi walitjuse esitajatega. Nga tööbüroo ja töökonverentsid peavad paratamatult järjest rohkem omandama

ametiühingulise liikumise waimust,

kui nad ei taha endid ise ära jurmata. Rahvusvaheline tööbüroo ja ta organid on wõitluswäli ja tööpõld ametiühingulisele liikumisele, aga nad ei juuda praegusel ajal üldse tegetjeda, ilma et nad oleks läbi imbinud ametiühingulise waimust.

Rahvuswaheline wõitlus tööõnnetuste vastu.

XII rahvuswahelisel töökonverentsil wastuwõetud kawa.

Mis sunnib wõitlema tööõnnetuste vastu.

Rahvuswaheline töökonverents, on wälja läinud sellest, et töölise kaitse tööõnnetuste vastu nendesse aladesse kuulub, mis sugustes Berjailles'i rahulepingu XIII jao ja teiste rahulepingu wastawate jagude põhjal walitjeweate töötingimuste parandamine hädasti tarwilik on;

et tööõnnetused mitte ainult töölisele ja nende perefondadele häda ja wiletjust ei too, waid ka jeltskonnale kui termikule wäärtuse kaotust tähendawad;

et rahvuswaheline töökonverents on vastu wõtnud 1923. aastal üldised alused walweteenistuse jissejeadmiseks, misjugu-

tes muuseas wäljendatud on, et edaspidise walweteenistuse edasjarendamiseks on tähtis, et jee end rohkem ja rohkem tööõnnetuste kaitsejissejadete termikuselewõtmisele pühendaks ja samuti jelle cest wälja astuks, et töö põhjalikkude teadmiste, jeligituste ja kõigi asjaosaliste koosmõju läbi ilka rohkem hädaohutus, termishoidlikumaks ja ühtlasi fergemaks jaks;

et joowitaw on liikmete tähelepanu juhida nende abinõude ja talituswiiside peale, mis üffikute maade kogemuste alusel näiwad kõige tõbbulikumad tööõnnetuste arwu ja tagajärgebe wähenemiseks.

et rahmusvaheline töökonnerents 1928. aastal on vastu võtnud otsuse, milles seletatakse, et aeg on tulnud katkuda uute talitushiiu läbi juuremal määral töökindlust saavutada. Suuremaid tagajärgi võidi käesoleva ajani Saleti-Kirstliikumise läbi saavutada, misjuurene aeg arusaadavalt ei suuda kuidagi asendada seadusandlikule alusele rajatud tööõnnetuste ärahoidmise eeskirjad.

Konnerents loeb aga tähtsaks, et kõik ajutused, juurde armatud ka töölised ja tööandjad, valitsused ja jeltfond kõigi abinõude ja paremate jõududega end tööõnnetuste ärahoidmisele pühendaks.

Ta soovib sellepärast kõigile rahmusvahelise tööhüroo liikmetele võtta järgmisi aluseid ja reegleid tööõnnetuste ärahoidmiseks tööstuslistes ettevõtetes.

Tööstuslisteks ettevõteteks tulevad arvata:

a) mäeaeandused, kivimurrud ja teised sissejeaded maapõuevaranduste saavutamiseks;

b) tööstuslikud ettevõtted, milles aineid valmistatakse, ümbertöötatakse puhastatakse, parandatakse, kaunistatakse, valmistatakse, müügiwalms tehakse ja lammutustööd, igasuguse mootorilise jõu saavutamine, ülekanne, ümberkujundamine ja elektrijõud;

c) kõitjugu ehituste, raudteede, uulitjauraudteede, sadamate, dokkide, tammide, kaanalite, sisseveeteede, tänavate, tunnelite, maadustite, meeärajooftaanalite, kaevude, telegraafi ja telefoni sissejeadete, elektri sissejeadete, gaasi ja meewärqi ja teiste ehitustööde ja sinna juurde kuuluvate eel- ja mullatööde ehitus või ümberehitus;

d) inimeste ja kaupade vedu tänavatel, raudteedel, sisseveeteedel ja järvedel, juurde armatud ka kaupade vedu dokkides, väljalaadimise platšidel, laevaehitustehastes ja aitades, väljaarvatud edasikõimetamine käsitji.

Konnerents on ühtlasi arvamisel, et tööõnnetuste ärahoidmine põllutöös niisama vajalik on, kui tööstuslistes ettevõtetes, ja soovib sellepärast igale riigile liikmele jeda soovitusi ka põllutöö peale laiendada, sealjuures tähele pannes põllutöö isääralsust.

Ettepanek (sooviavaldus) tööõnnetuste ärahoidmiseks.

I.

1. Igasugu tööõnnetuste uurimuste alusteks on: a) tööõnnetuste põhjuste ja kaasaajaolude kindlaksteegimine, b) statistiline tööõnnetuste uurimine iga tööala kohta üldse ja isääraliste hädasohtupunktide kohta üksikutes kutsealades; seadusandluse mõjust tööõnnetuste kohta ja võrdluste kaudu aastate jooksul tehtud töö mõjust tööõnnetuste ärahoidmise alal.

Sellepärast soovib konnerents igale riigile liikmele, seadusandluse ja valitsemise teel nõuetavaid samme ette võtta, et ülalnimetatud andmete saavutamist kindlustada.

Edasi soovib konnerents igale maa-ale korraldada meetodilisi uurimusi avalike ametiajutuste läbi, juurde tömmates, niipalju kui see soovitav näib, siin juures iga kutseala piirides loodud ajutusi ja nõufoqusi.

Alalikud ajutused peavad ettevõtjate ja tööliste-kutseühinguid ja tööõnnetuste ärahoidmise üle valmavaid ajutusi ning kui see soovitav näib ka tehnilisi jeltse, õnnetuskinnitusaajutusi ning jeltse kaastööle kutsuma.

On soovitav, et ettevõtjate ja tööliste kutseühingud õnnetusjuhtumiste ärahoidmise ajutustes üksikutele kutsealadele kaasa tööalid.

2. Kogemused ja uurimistöö on näidanud, et tööõnnetuste saqedus ja raskus ei olene mitte ainult tööst või sissejeadete liikidest või mitmesugustest tarmitusele tulevate sissejeadetega seotud hädasohtudest, vaid ka tööliste kehaliistest, füsioloogilistest ja psüholoogilistest teguritest. Sellepärast soovib konnerents esimeses lõikes aramärgitud osjaliste uurimuste kõrval ka tähendatud teistel aladel uurimusi ette võtta.

3. Et tööliste tööõnnetuste ja töövõim põhjapanemal tähtsad on töökindlustuse tõstmiseks, on tähtis, et riigid-liikmed teadusliku uurimusi kutsealaliku ja kutseõppuse alal toime paneksid ja nende praktilist läbitviimist soendaksid.

4. Tööõnnetuste ärahoidmise edendamiseks on tähtis, et punkt 2. tähendatud

uurimustöö võimalikult laialdane oleks. On ka soovitatav, et rahvusvaheline tööhüüros tarvitajate ühendamiseks, et oma tööhüüronnetuste arastidumise alal ülesehitada. Sellepärast soovitatav konverents tähtsamate uurimustööde tulemustest teatada rahvusvahelisele tööhüüroole, kes neid oma töös ja väljannetes kasutaks.

Edasi on soovitatav, et ühikute tööstusmaade uurimisinstitautide ja organistatsoonide vahel mastastifune nõuanne ja andmete vahetamine sünniks.

5. Riigid-liikmed peavad looma teostatutused, millised peavad statistilisi andmeid tööhüüronnetuste üle korjama ja läbi töötama, ning kõik käepärast olevad andmed tööhüüronnetuste üle nende riigi piirides rahvusvahelisele tööhüüroole edasi toimetama. Nemad peavad edaspidise konventstiooni kava väljareötamiseks oma tööhüüronnetustatistika koos rahvusvahelise tööhüürooga üles ehitama ja edasi arendama, et nii palju kui see võimalik ühiseid aluseid võrdlemateks statistilisteks uurimusteks jaamutada.

II.

6. Soovimused mitmejuugustes maades näitavad, et kõigi asjaosaliste, iseäranis ettevõtjate ja töölise koostöö, tööhüüronnetuste ärastoidmise juures õige rahuldamatete tagajärgede teie. Sellepärast on tähtis, et liikmed kõik teeks, mis niisuaufe koostöö arendamiseks ja korraldamiseks sündida võib, nagu see juba 1923. a. wastumõdetud põhijoonetes järelwalweteniustuse kohta ette on nähtud.

7. Soovitatatakse, et igal kutsealal või tööhüüarus, niipalju kui seda olukord nõuab, korrapärastid läbirääkimisi riikliste järelwalwecjutuste ehk teiste wastawate ajutuste ja mõddarandwate töölise ja ettevõtjate ametiühingute vahel peetaks, et a) kutseolukorras waadates tööhüüronnetuste tiheduse ja wastuse peale, seadusandliste ettekirjutuste või riigi või teiste wastawate ajutuste ja kutseala efituste vahel kofulepitud ehk ühikute tööstusettewõtjate poolt proowitud abinõude kohta seisu kohta wõtta ja b) edaspidiste täienduste üle nõu pidada.

8. Edasi soovitatav kongress, et riigid-liikmed alaliselt mõjuwal wiisil töölise kindlustuse suurendamise abinõude arendamiseks kaaja mõjukfid.

Seeäranis tuleb ette näha a) ettemõttes kindlustusorganistatstiooni loomine iga ettemõttes ettetulewa õnnetuise uurimiseks ja sündjate abinõude kaalumiseks, mille tarmituisele mõtmine õnnetuise fordumise ära hoiaks; edasi süstemaatilise ettemõtte teie süsejeadete ja masinate järelwalwete, et juuremat tööhüüronnetust jaawutada ja eriti kindlaks teha, kas kaitseabinõud ja teised kindlustussüsejeaded kohal on ja korras hoitakse; ühtlasi uutete ja iseäranis noortete töölisele tuleb selgitada nende tööga ehk selle juurde kuulwate ja teiste ettemõtte süsejeadete juures ettetulewaid hädaõhtusid; efituise abinõude ja wigastatud töölise edasitoimetamise abinõude süsejeadmine; töölise ergutamine ettepanekute tegemiseks, kuidas tööhüüronnetust lamalt oleks võimalik teha.

b) Koostöö ettemõtte juhatus ja töölise vahel juurema tööhüüronnetuse jaamutamiseks ühikutes ettemõttes ja töölise ning ettemõttejate ühingute vahel ühisteisega ja riigiga ja teiste tarmituise ajutustega kofuleppeid jaamutades ja metoode tarmituisele mõttes, misjuugused kõige paremini oludele wastawad. Soowitatav on kindlustusametnikkude teenistussuwõtmine ja kindlustusnõufoogu astutamine teatawates tööstusharudes.

9. Riigid-liikmed teie kõik, mis võimalik, et töölise tähelpanu õnnetuise ärastoidmise peale pöörata ja nende kaastööd kindlustada loengute, kirjanduse ja filmi ettekannetega, tööstusettewõtete waatamise ja teiste kohaste abinõudega.

10. Konverents soovitatav liikmetele astutada alalised kaitseabinõude näitused või toetada nende näituste astutamist, kus paremad aparadid, abinõud ja metooid õnnetuisejuhtumiste ärastoidmiseks ja kaitseabinõude täiendamise wälja pandud ehk kirjeldatud oleks (Kus masinate kaitset kaitstatakse, tuleks nende mõju praktikiliselt näidata) ja ettemõttejate, tööstusjuhatajate, töölisele, õpilastele tehnikistes ja masinaehituskoolides ja teistete ühikutele nõu ja juhatus mõie anda.

11. Töölise mõimad ja peamad enda ülespidamiseega ettemõttes juures ulatuses kaitseabinõude edule kaaja attama. Sellepärast peab riik oma mõju maksima panema, et jaamutada: a) et ettemõttejad kõigi abinõudega enda töölise teadmiste juuren-

damiseks töönnetuste ärahoidmise juhtes mõjukkuid; b) et töölisiühingud jellel igal kaasa töötaksid ja oma mõju liikmete peale maksma paneksid.

12. Konverents soovitab riikidele liikmetele eelmises lõikes avaldatud abinõude korral välja anda kirjatöid töönnetuste põhjuste ja õnnetusjuhtumiste ärahoidmise kohta ühiskondses ettevõtetes või teatud tööstusharudes. Neis kirjutustes tuleb kajutada kogemusi, mis paremate abinõude tarvitusele võtmisega õnnetusjuhtumiste ärahoidmisel teatud ettevõttes või teatud juhtumisel on saadud ja riigi poolt neid avaldada kutseala tööliste, tööhajatajate ja tööandjate ning töölisiühingute teadmiste täiendamiseks.

13. Waadates eelmises lõikes äramängitud kasvatustöö peale, mis juugune kindlatele alustele peab rajanema, peavad riigid-liikmed jelle eest hoolitsema, et algkoolide õpetama üldiseid ettemaatuse reegleid ja kõrgemate koolide õpetama põhjalikumalt õpetust õnnetusjuhtumiste ja esimehe abiandmise alal ette näeks. Kutsekoollide koolides astmetes peavad olema meetodilised etteanded õnnetusjuhtumiste ärahoidmise küsimuse kohta ja õpilastele selgeks tehtama nende tähtsus majanduslikelt ja eetilisele vaatekohalt.

14. Riie esimehe abi kindlustamine on õnnetuste tagajärgede vähendamiseks väga väärtuslik. Sellepärast tuleb jelle eest hoolitseja, et koolides ettevõtetes tarvitusele võetud esimeseks abiandmiseks tarvitamiseks kõlblikus seisus korras valmis hoitaks ja esimehe abi asjatundjate ühikute poolt antaks; edasi on soovitatav, et raskematel õnnetusjuhtustel nii ruttu kui võimalik arstiline abi käepärast oleks. See peavad jisseaaded wigastatute kätte edasitoimetamiseks haigemajadesse ehk koju ette nähtud olema.

Edasi tuleb arstide praktilisel ja teoreetilisel õpetusel tähelepanu kinkida õnnetusjuhtuste läbi wigastatutega ümberkäimisele.

III

15. Et iga mõjum süsteem õnnetusjuhtumiste ärahoidmiseks seaduslikule alusele rajatud peab olema, soovitab konverents kõigile liikmetele seadusliku abinõusid tööliste küllaldajeks kindlustuseks tarvitusele võtta.

16. Ettevõtja peab seadusandlikult kohustatud olema, oma ettevõtet nii jisse seadma, et töölistel ettevõtte laadi ja tehnikka seisukorda arvesse võttes küllaldajelt kaitsitud oleks, ja peab jelle eest hoolitsema et tema tööliste küllaldajelt tuttavad oleksid oma tööga seotud hädasohtude ja õnnetuste ärahoidmiseks tarvitusele võetud abinõudega.

17. On üldiselt soovitatav, et tööstus- ettevõtetel ehitused ja tähtsamate juurdeehituste plaanid vastavatele võimudele esitataks järele vaatamiseks, kas need vastavate eeskirjadega ja määrustega kooskõlas on. Järele vaatamine peab jündima nii pea kui võimalik, et ehitustööd jelle läbi ei takistataks.

18. Nii palju kui valituskorraldused ja diktsioonid korraldused igal maal jeda lubavad, peavad järelevalve ajutise ametnikud ehk teised töönnetuste ärahoidmiseks antud seaduslike ettekirjutuste läbi viimise eest vastutavad ajutised aegajast tööandjale ette kirjutama, mis temal oma kohuste täitmiseks teha tuleb, kusjuures aegajast tööandjale peab kindlustatama edasikaebuse võimalus vastavasse valituskorraldusse ehk vahetuskorraldusse. Tunqilva hädasohtu puhul peab aegajast valituskorraldused diktsioonid olema nõudma tarvilikkude kaitseseabinõude tarvitusele võtmist, waatamata edasikaebuse diktsiooni peale.

19. Tähtsuses tööliste ülespidamise tähtsusest töönnetuste ärahoidmisel, peavad ühiskondlikud seadused töölist kohustama kinni pidama seaduslike eeskirjadest õnnetusjuhtumiste ärahoidmiseks ja jsearvanis kaitseseabinõude kohapealt äramõtmist keelama ja neid diktsiooni tarvitama kohustama.

20. Enne lõpulist seaduste väljandmist õnnetusjuhtuste ärahoidmise kohta, vastavate valituskorralduste poolt peab antama mõõduandvatele tööandjate ja tööliste organisaatsioonide esitajatele võimalus seisukohti vastavatele võimudele kaalumiseks esitada.

21. Töölistele peab seadusandlikult ehk valituskorraldustel teel võimaldama kaastöö kaitsesekirjade järelevalve üle. Selle kaastöö moodust tuleb igal maal paremate abinõudega ja teedega kindlustada; näiteks — spetsialiseeritud tööliste võtmiseaeg järele

walwe teenistusse. Töölistel olgu õigus nõuda järelwalwe ehk mõne teise wastawa ajutuse esitaja kohapeale tulekut, kui nad juba tarwilikuks peawad, ja ettevõtja olgu kohustatud oma töölistele ehk nende esitajale andma kokkujäämise võimalust järelwalwe ametnikuga jelle ettevõttes wiibimise puhul, kindlustusnõufoogudesse wõetagu tööliste esitajad, kes eeskirjade läbiwiimise ja õnnetuste põhjustega tuttawad on.

IV.

22. Konnerents soowitab, et wiigid-kõikmed katjuffid saawutada, et Finnitusa-jutused ja feltid preemijate määrämisel ääffikute ettevõtete kohta arwesse wõtaks nende ettevõtete poolt tööliste kaitjeks tarmitufoele wõetud abinõusid, et nii ettevõtjate mahel kaitjeabinõude tarwilikufoele wõtmist soodustada.

23. Wiigid-kõikmed peawad oma mõju maksma panema, et finnitusa-jutused ja feltid töõõnnetuste ärahoidmise juures kaaja aitakfid. See wõib fündida jelleläbi, et jaadetakse andmeid õnnetuste põhjuste ja nende taqajärgede üle walweametrikkudele wõi mõnele teisele wastawale wõimule. Koostöö esimenes loikes äramärgitud a-jutustes ja nõufoogudes ning töölistkindlustufe liikumises üldfoe. Ettevõtjatele eesõigufoe kindlustamine kaitjeabinõude fissejeadete parandamisel. Lubindade andmine inseneridele, ettevõtjatele ja teistele isikutele, kes leiduste läbi tegelikult kaaja aitawad õnnetusjuhumiote ärahoidmisel. Wõuanne kaitjeabinõude tarmitufoele wõtmisel, kaitjeabinõude muufoemite ja teiste a-jutuste toetamine, õnnetusjuhuste ärahoidmise õpetamine jne.

Rahwuswahelisest ametiühingulisest kultuurtööst.

R. M. L. noorfoo ja hariduskomitee õtjused.

Rahwuswahelise Ametiühingute Liidu juures töõtab juba kauemat aega alaline

ametiühinguline noorfoo ja hariduskomitee

mitmesuguste siakuluwate küsimuste lahendamisjeks. Õmal koosolekul, mis peeti 25. ja 26. juunil f. a. Amsterdamiis, arutas komitee mitmeid ka tööalasse puutuwaid küsimusi. Wastuwõetud õtjusest, mis esitatakse R. M. L. nõufoogule heakskiitmijeks, wäärimwad tähelepanu järgmised.

Ametiühingulise haridustöö alal

fäsitati küsimust, kuidas fäjutada ametiühingulist haridustööd äffikutel maadel rahwuswahelise ametiühingulise liikumise huwides ja kuidas jaaks internatsionaal omalt poolt jelle arendamisfoele kaaja aidada. Arendati peaaasjalikult järgmisi seisufohti.

Töölistkssi haridustöö arendamise esimijeks eelwujeks peab olema küllaldane üldine alg haridus. Selle majadust on R. M. L. wõhtanud juba oma töölistnoorfoo kaitje programmis, seades üles nõudmife, et koolikohustus tuleb laiendada kuni 14. aasta wanuseni, f. o. peab kestma wähenemalt 8 aastat. Täendus- wõi edasiharimise kool peab olema fünduslik ja fätte-

fnadaw kõigile noortele kuni 18. eluaas-tani.

Haridufe lewitamisjeks töölistkonnas peawad kõif ametiühingud igal maal nõudma nende seisufohtade elluwimist. Üldise tööliste haridufe eest hoolitsemise kõrwal, nagu juba arendawad wäga mitmel maal tööliste hariduslikud felfoorgani-fatfioonid, tuleb hoolt kanda ka jelle eest, et töölistkonnas lewitataks teadmisi

ametiühingulistte eriülesannete kohta,

mis kõige paremini wõib fündida ametiühingute eneste kaudu. Ametiühingulistte felfellidud peawad seepärast igal aastal esitama R. M. L.-le ülewaate jarnase haridustöö laadi ja ulatufe kohta, kusjuures tuleb ühtlasi ära tähendada üldharidufe ulatus ja ametiühingute nõudmiste, täitmise tulemused. Selleks tuleb ellu fütjuda sellekohane eri orgaan wõi määrata wastaw isik, kes on wastutaw jelle eest, et aruanne oleks õigel ajal esitatud ja wastaks tegelikule oluforrale.

Komitee peab ühtlasi tarwilikuks, et tööliste

ametiühingulise haridufe küsimused

wõetaks R. M. L. nõufoogu ühe ligema koosoleku päewakorda ja jellest koosolekust wõi-

maldataks oja võtta komitee esitajail kui ka erimaade ametiühingulise haridustöö juhtidele. Gestikätt tuleks ära kuulata ja arvesse võtta ametiühinguliste haridusafutuste (ametiühinguliste koolide) tegelaste arvamisi ja kogemusi.

Et saavutada suuremat ühtlust ja kooskõla ametiühingute probeemide, eriti kultuuritöö suhtes, on soovitatav ametiühingute ja eestkätt nende koolide õpekorrad, loengute kokkuvõtted ja muu kirjandusmaterjal kofku koguda ja R. M. L. kaudu kõigimaade ametiühingulistele liitudele kättesaadavaks teha. Ühtlasi tuleks võimaldada veel, kars töötavad ametiühingulised koolilõdud (internaadid), millised on suuremääratustlikud tööliste kultuurafutused. ka teiste maade ametiühingutele laata neistse kasvandikke omalt maalt.

Noorte ametiühinglaste rahvusvaheliste kofkutulemistest

(Konverentside) suhtes rõhutas komitee, et neid tuleb kõigiti foodustada, kusjuures R. M. L., kes peaks olema nende korraldajaks, ühtlasi peaks ka kuulud kandma, kui neid ei jaks tasuda liidud ja kutsefekretariaadid, kes ojavõtjaid saadavad.

Koosviibimised peakfid kestma umbes nädala päevad ja aset leidma iga kord ise maal, kusjuures ojavõtjatele olgu korraldatud ühistorter internaadiga. Sarnaste kofkutulemistest eesmärgiks peab olema erimaade ametiühingulise noorpõlve kofku faamise ja enestevahelise mõtetevahetuise ning tutvunemise võimaldamine. Sealjuures tuleks võimalikult hoiduda teoreetilistest loengutest, millistest asemel on soovitatav kofkutada ametiühingulisi organifatfioonilisi ja päevafüsimusi. Päevakorrale tulemad küsimused on vaja aeglasti üldi-

jelt teatavaks teha, et ojavõtjad jaksfid endid tavilikult ette valmistada. Niipalju kui võimalik, tuleb sarnastel koosviibimistnädalatel jissejuhatawate referaatide ja ettekannete pidamine noorte enestehooleks jätta. Usjaajamistse keeleks oleks peaaesjalikult selle maa keel, kuhu kofku tulasse, kusjuures ettekanded tõlgitatakse üldi-

felt tuntud keeltesse. Ametikud koosolekud ei peaks neil konverentsidel lõwioja ajast ära neelama. Ote selle wastu tuleb leida võimalusi tutvuneda mitte ainult selle maa ametiühingulise liikumistega ja töölisorganifatfioonidega, waid selle maa kogu majanduslikku ja kultuurilist olukorda tundma õppida, kus konverents peetakse.

Komitee arwates tuleks esimene sarnane konverents ära pidada juba tulewal aastal (1930) maal, kus jaksfa keelt kõnel-

Ametiühingute noorte tegelaste rahvusvaheliseks ettevalmistamisteks

foovitab komitee R. M. L. juhatusete ja rahvusvaheliste kutsefekretariaatidele võimalusi luua, et noored ametiühingute tegelased jaksfid praktiliselt teistest maadelt tundma õppida sealset tööliikumist ja ametiühinguliste organifatfioonide ehitning tegewast, ühtlasi aga ka praktiliselt õppida keel mõne kuu kestest.

Komitee loodab, et tugewamad ametiühingute liidud ja kutsefekretariaadid ning ametiühingud nõrgemaid ametiühinguid sel alal tavilikult toetaksid.

Sel teel loodetakse luua kihedamat sidet erimaade ametiühingulise noorpõlve wahel ja ette valmistada ametiühingulise liikumistse kandmaid jõude igal maal.

Tööliste palgaküsimus arutusel.

Sotsiaalministeerium korraldas tööliste ja ettewõtjate esitajate nõupidamistse.

Mõlemad pooled olid nõus läbirääkimisi jatkama.

Tööliste palgaolude parandamistse võimalustest jalgitamisteks oli juulikuu algul sotsiaalministeeriumi R. Johansonil poolt kofku kutsetud ministeeriumi ruumidesse tööliste ja tööandjate esindajate ühine nõupidamine. Sellest wõtsid oja E. Tööliühingute Keskliidu poolt: J. Piiskar, R. Must ja B. Gilman ning

Gesti wabrikantide ühise poolt: R. Maurits, Oja ja Patrik.

Läbirääkimistest alusteks oli ministeeriumi poolt statistika büroo andmetel kofkuseatud ülewaade, millest selgus, et wimaste aastate järjekindla elukalliduse tõusu tõttar

tööliste reaasteenistus wäheneb

järjekindlast ja jääb järjest rohkem maha elufalliduse tõusust. Pea kõigis tööstus- harudes oli juba läinud aastal tööliste realteenistus märkja madalam, kui 1923. aastal. Tänapäevase aasta esimised kuud on läinud ikaldusaasta tõttu jeda vahet veelgi suurendanud tööliste kahjuks.

Terwelt kolmandik meestöölistest teenib päevas 1—2 krooni ja ligemale pool osa meestöölistest saavad kuus umbes 60 krooni. Naistööliste teenistus on veelgi väiksem, sest kaugelt suurem osa neist saavad 1—2 krooni päevas, osa isegi alla 1 krooni. Eriti madalad on palgad tekstiil-, paber- ja puutööstuses, kus keskmine tööliste päemapalk on kaugelt alla 2 krooni. Aga tekstiil- ja väiketööstuses on palgad veelgi märkja madalamad. Siin saab umbes 40—50% töölistest alla 2 krooni päevas, naistöölistest aga 20% ainult ühe krooni ümber päevas.

Ministeeriumi arvates oleks vaja tösta palkade tasapinda

wähemalt 1923. a. kõrgusele, mis tähendaks umbes 10—15-protsendilist palgatõusu. Ühtlasi juhtis ministeerium ettemõtjate tähelepanu sellele, et kui ettemõtjad ei peaks vastu tulema tööliste palgaolude parandamisel, siis ministeerium sunnitud on wahelc jөгama palkade normeerimise teel.

Läbirääkimistel wältjid töösturite esitajad, et meie tööstuse praeguse wiletsa seisukorra juures pole võimalik palkasid kõrgendada, waid kui jeda tahetakse, siis tuleb ühtlasi luua tööstusele paremaid arenemistingimusi ja anda suuremaid jõudus- tursti. Meie jenne majanduspoliitika ei hoolinat aga midagi tööstuse arenemisest ja wõistluswõimeliseks tegemisest. Eriti hoolimata olewat jeni olnud kõigi walit-juste kollipolitika tööstusele.

Meile näidati tööliste ja ministeeriumi esitajate poolt, et tööstus on küllalt saanud jõudustusi, wast rohkemgi, kui tarwis. Kui aga siiski tööstuse oluford peaks olema niiwõrd wilets, nagu kurdawad töösturid, siis pole jelles jüüdi mitte niipalju ei majandus- ega tollipoliitika, waid palju enam asjaolu, et töösturid ise suuremat ei hooli ei turgude wõitmijest ega oma ette- wõtete wõistluswõimeliseks tegemisest, waid tahawad teenida ainult

tööliste madalate palkade arwel

ja põhjendamatu hindade ülesturwimi- misega, kusjuures turule lastakse isegi alamäärtuslikku kaupa, mis muidugi ost- jaid ei leia.

Läbirääkimiste lõpul jalgus, et mõle- mad poolel on walmis

läbirääkimisi jatkama kui kutsutakse wõit- oja wõtma ka erapooletud asjatundjad.

Sealjuures rõhutatiid töösturite esita- jad, et tuleb arutusele wõtta kogu majan- duspoliitika, niipalju kui see puutub töös- tusesse. Tööliste esitajad soowitajid jagada küsimus kahte osja ja wõtta esimeses jär- jeforras jalgitusele,

mõlised on võimalused palkade tõstmiseks praegustes oludes

ja teises järjekorras arutada majandus- poliitika juma arendamist tööstusele jõudsas sthis.

Selle järele lõppes koosolek järgmise kokkumõttega:

On võimalik palgatõstmist kaaluda poolte wahel; edaspidisest koosolekustest peaksid oja wõtma ka tekstiil- ja wäiketöös- ture esitajad, samuti ka erapooletud asja- tundjad, mõlised tuleksid kutsuda wõima- likult välismailt; tuleks algada küsimuse jalgitamisega — misugused on võimalu- sed praeguses oluforras tööliste palkade tõstmiseks, piirdudes sealjuures kodumaise asjatundjatega, et asjaarutamist kiirus- tada.

Miks äpardus leiwatöölisc streik?

Näide sellest, kuidas ei tule palgawõitlust korraldada.

Kujutka, kuid walusa näide sellest, kui- das ei pea palgawõitlust korraldama, an- nab meile asja tööliste kaotusega lõppenud Tallinna leiwatöölisc streik.

Mimelt tegutsesid Tallinnas kuni käes- olewa kewadeni kaks koduainete tööliste ametiühingut: Cesti Koduainete tööliste

ühing ja Tallinna toidu ja maitseainete tööliste ametiühing, mis iseenesest juba suur tööliste jöw küllustamine. Meile li- jaks ajutati tänawu kewadel, kui töötö beelu jeaduse läbiwiimisele ajuti, leiwa- töösturite algatusel ja toetusel weel kolmas Tallinna leiwatöölisc ühing. Kõigil neil

Kolmel ühinguil on nii leiva kui pagari-tööstuse alal töötavaid töölisi. Viimase ühingu ajutamine promotseeriti ettevõtjate poolt välja selleks, et saamutada juuremaid erandeid töötööle kuuluva seaduses, sest Eesti Lõiduainetes töölised ehitajad Tööhoolekandeministeeriumis ei andnud järele leivatöösturite nõudmisele lubada töötada ka reede ööjati. Kuid vaatamata wärskest ajutatud ühingu ehitajate soovile, ei läinud ka nende abiga töötööle kuuluva mahamatmine forda.

Wäemalt paar kuud teatjenud, ajus ühing, kuhu koondatud ainult paarikümne töölise ümber, korraldama palgamõitlust, katjudes sealjuures võimalikult palju maha teha G. L. Resfliitu kuuluvat G. L. töölised ametiühingut, kelle ehitajad katjud töölisedele selgeks teha nii juure hulga ametiühingute otstarbetust. Ühtlasi katjudest monemad G. L. Töölised ametiühingu tegelased kontakti astuda ühingu liikmetega, et palgamõitluste kawa ühijelt välja töötada ja ajuda organiseeritult palgamõitlustele. Kuid leivatöölised peakoosolekule, kuhu nad olid ilmunud, ei lastud neid koosoleku korraldajate poolt jätta. Arusaadav, et siis ka mingisugust välja waadet streigi ühise läbiwõimise peale ei olnud, pealegi ajal, kus mainitud ametialal kõige wähem tööd. Promotseeriti streigile oja töölisi, kuna juure oja rahulikult edasi

töötas. Wärsketele streigijuhitidele näis asi isegi juba nii kindel, et armulikult in-formeeriti Eesti Lõiduainetes töölised ühingu: „Meie oleme kellest kuupäewast alates Tallinnas wäljatutjunud awaliku streigi ja kui soovite, siis mõite meiega kaasa tulla“ jne.“. Muidugi ei saanud juttugi olla jarnasele streigile kaajaminekust. Streigile läksid ainult mõnikümmed töölised, kuna juure oja rahulikult edasi töötas. Ei tehtud mingit katset ka kaasa tõmmata juurema leivatehase Rotermanni töölisi.

Eesti tööliskond on juba aastate jooksul küllalt kannatada saanud kommunistliku elemendi promotseerivate wäljaastumiste tõttu, kuid kahjuks leidub ikkaagi veel inimesi, kes end igajuurest õnnelikustidest lajeward wedada. Niisugused wäljaastumised ilma organiseerimata, ilma eel-töödeta toowad kahju mitte ainult neile kes otjekohe jelle all kannatawad, waid ka ametiühingulisele liikumisele. See kasvatab umbujaldust ametiühingulise liikumise vastu ja raskendab ametiühingulist organiseerimistööd. Iga töölise kohus on walwel olla, et palgamõitlust korraldatakse otstarbekohaselt ja ei munda välja wäiklastest poliitilistest kaalutlustest, nagu käesolewal korral, mis tööliskliikumisele ainult kahju mõiwad tuua.

Teateid ametiühinguist.

Tartu Töölised Resfliidu ekskursioon Helsingi 24.—28. aug. s. a.

Tartu Töölised ühingute Resfliidu Helsingi ekskursiooni aeg on kindlaks määratud 24.—28. augustini s. a. Sõidukulud esialgsete arwestuste järele on umbes 15 fr. Tartust-Helsingi ja tagasi. Sellele lihanduvad muidugi ülespidamise kulud. Korteri kulud on minimaalsed, sest korterite eest kannawad hoolet Helsingi jeltkimehed.

Osawõtja-soowijaid palutakse endid üles anda võimalikult pea jms N. Stejnile. Registreerimise juures tuleb tasuda

5 krooni. Osawõtjate arv ei ole piiratud üksi Tartu jeltkimeestega, waid kaasaõit on võimaldatud ka jeltkimeestele teisest linnadest ja maalt.

Ekskursioon Leningradi

on korraldusel Tartu Töölised ühingute Resfliidul käesolewa aasta lõpul. Kuna jeni täpsemad andmed sõidu võimaluste ja kulude kohta puuduvad, ei ole veel osawõtjate registreerimisele ajutatud.

Tartu töölisedele tähelepanemiseks!

Alates 14. juunist korraldab Tartu Töölisedeaater jumiseid aiafonferte Tartus Tiigi tän. nr. 64 ajumas ilusas L. R. S. aias. Kontserdid on igal puhkepäewal, teisipäewal, kolmapäewal, reedel ja laupäewal kell 9 õhtul, Eisisepääs 15 senti, peale laupäewade ja puhkepäewade, mil jisisepääs 25 senti.